

HEEMKUNDEKRING

De Heerlijkheid Oirschot

NIEUWSBRIEF juli 2024

Voorwoord

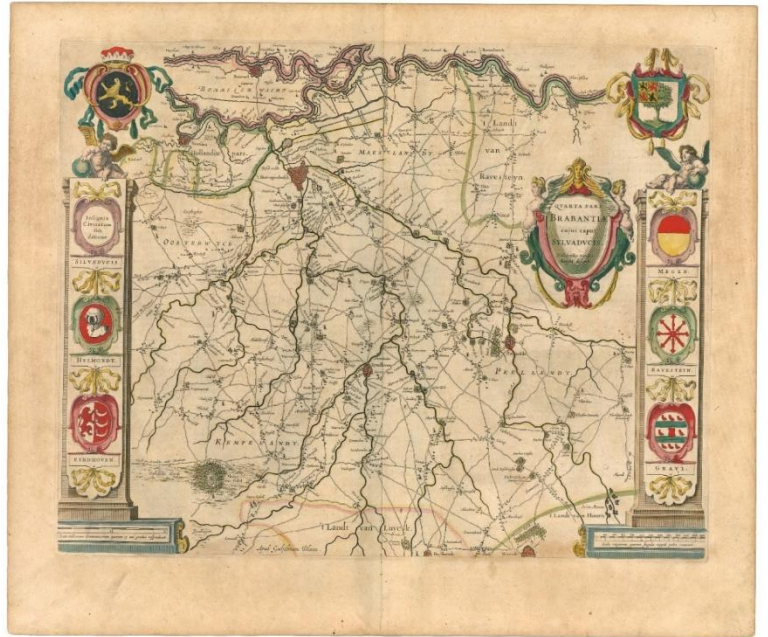
Wij zijn allemaal nog van de generatie die ooit zonder digitale navigatiemiddelen de wereld bereisden. Weet u het nog? Naar een camping in Frankrijk met een stapel Michelinkaarten waarop je thuis de route zorgvuldig had uitgestippeld. Of door Duitsland met één grote kaart waarop alle Autobahnen stonden ingetekend. De huidige en toekomstige generaties hebben het maar makkelijk nu ze met de mobiele telefoon zelfs in de verste uithoeken van de planeet een adres kunnen vinden (als ze tenminste bereik hebben).

Toch behouden landkaarten voor mij een bijzondere charme, en de (Noordelijke) Nederlanden zijn wat betreft cartografie eeuwenlang koploper geweest in de wereld.

“Het moet aan de geografie worden toegeschreven dat zij de weg gebaad heeft zowel naar de roem als naar het geluk en comfort van het menselijk leven”. Deze woorden schrijft Joan Blaeu in het voorwoord van zijn beroemde Atlas Maior uit 1665. Meer dan zeshonderd kaart en duizenden pagina's beschrijvingen brengen de wereld in beeld zoals hij op dat moment bekend is. De meerdelige atlas kost 350 gulden, meer dan het jaarsalaris van een gemiddelde ambachtsman. In de loop der jaren worden meerdere edities van de atlas uitgebracht, met kaarten die eerder ook door andere uitgevers zijn gepubliceerd. Het kopiëren van elkaars kaarten was heel normaal, omdat de uitgeverij geen beschermd beroep was.

Eén kaart in de atlas van Blaeu is gewijd aan de Meierij van 's-Hertogenbosch, ofwel Quarta pars Brabantiae cujus caput Sylvaducis (een vierde deel van Brabant met als hoofdstad 's-Hertogenbosch). De kaart verscheen in 1644 in Le Theatre du Monde, een voorloper van de Atlas Major. Het toont de Meierij vlak voor de vrede van Münster (1648). De kaart is getekend door Willebrordus vander Burght, en is aan de rand rijk versierd met aan de linkerkant de wapens van Helmond en Eindhoven, en aan de rechterkant die van Megen, Ravenstein en Grave. Het wapen van Brabant staat in de linkerbovenhoek, dat van Den Bosch in de rechterbovenhoek.

Wie op de kaart wil navigeren zal wel enige creativiteit nodig gehad hebben. De waterstromen zijn vrij nauwkeurig ingetekend, maar het wegennet is een rommeltje, en zeker niet accuraat. Er zitten een aantal opvallende fouten in de kaart: zo ligt Stratum tussen Eindhoven en Gestel, en op de weg van Oirschot naar St. Oedenrode kom je Op Acht tegen (Best komt op de kaart niet voor), vlak voor een gehucht dat hier In de Vloet heet.

Natuurlijk bent u vooral geïnteresseerd in Oirschot en omgeving. In het westen ligt het Cast(eel) tot Oirschot, op een merkwaardig eilandje in de Beerze, met de watermolen. Naar het oosten zien we Oirschot (met de kerk). Aan de zuidkant wordt de Canonije genoemd. In het noorden zien we het versterkte huis van jonker (van) Vlieden, in het zuiden dat van jonker Grevenbroeck. Het eerste is het Hooghuijs, dat in werkelijkheid aan de Heuvel, dus aan het einde van Koestraat heeft gelegen. Het tweede is Coolmont, wat opvallend genoeg wel op de juiste plaats is ingetekend. Het werd bewoond door Floris van Grevenbroeck en zijn nakomelingen.

Mocht u deze zomer niet naar het buitenland op vakantie gaan, maar in de buurt blijven, dan zou u de kaart van Blaeu als uitgangspunt kunnen nemen. Zet dan in ieder geval voor de zekerheid ook de navigatie op uw mobiele telefoon aan!

Wij wensen u allemaal een hele fijne zomer!

Anton Neggens
Voorzitter

Uitnodiging Eindhoven museum

Ooit gehoord van het Eindhoven museum?

Eindhoven Museum beheert een indrukwekkende collectie van 23.000 objecten die de geschiedenis van Eindhoven en omgeving belichten. Deze veelzijdige verzameling, variërend van kunst, design en mode tot allerhande gebruiksvoorwerpen, vormt het levende geheugen van de regio.

Eindhoven Museum heeft als doel het beheren, onderhouden, onderzoeken, documenteren, verrijken en presenteren van de collectie van de geschiedenis van Eindhoven. De collectie wordt op dit moment niet fysiek tentoongesteld in een museum, maar is wel online te bekijken. En sinds kort is het ook mogelijk een rondleiding te boeken door het museumdepot.

De rondleidingen zijn gratis en vinden plaats op maandag en vrijdag tussen 9.30 en 17.00 uur. Iedere rondleiding duurt ongeveer een uur met koffie en thee na.

Mocht u interesse hebben dan kunt u zich schriftelijk aanmelden met groepje van minimaal 5 tot maximaal 12 personen.

Voor meer info zie: <https://eindhovenmuseum.nl/collectie/rondleiding/>

Vooraankondiging Lezing 17 oktober 2024 De Toponymie van Oirschot door Paul Maas

Donderdagavond 17 oktober a.s. organiseert de heemkundekring in de Harmoniezaal van restaurant de Burgemeester in Oirschot een interessante lezing over 'De toponymie van Oirschot' naar het gelijknamige boek van Paul Maas en Daniel Vangheluwe dat onlangs verscheen.

De lezing start om 20 uur en wordt gegeven door medeauteur Paul Maas en betreft de toponymie van Oirschot, een wetenschappelijk verantwoorde studie naar de veldnamen en naar de geschiedenis van de herdingangen en van het Oirschotse landschap.

Het betreft hier een extra ingelaste lezing die niet was opgenomen in het Jaarprogramma. In een volgende Nieuwsbrief volgt uitgebreidere informatie over zowel de inhoud als de spreker. Zowel onze leden als andere gasten zijn van harte welkom!

Aankondiging Zomeravond Markt 15 augustus 2024

Ook deze zomer zijn er in juli en augustus weer van die gezellige Zomeravondmarkten op de markt in Oirschot. Allerlei organisaties en ondernemers presenteren hier tegen de achtergrond van de historische Basiliek hun activiteiten en producten. Er zijn allerlei kraampjes en er is muziek dus er valt genoeg te beleven.

Op de zomeravondmarkt op donderdag 15 augustus geeft ook Heemkundekring de Heerlijkheid Oirschot acte de presence. Van 18.30 uur - 21.30 uur bemensen we dan samen met het Kapittel een kraam waarin het Oirschots erfgoed wordt gepromoot o.a. door de verkoop van allerlei (tweedehands) boeken uit onze rijke collectie. Wie weet zit er ook iets van uw gading tussen!

Namens het bestuur

Erfgoedweekend 14 en 15 september 2024

In het weekend van 14 en 15 september 2024 zijn weer duizenden monumenten in heel Nederland gratis toegankelijk voor iedereen. Het is dé kans om een plek te bezoeken waar je normaal niet zo snel komt.

Landelijk is dit evenement bekend als Open monumentendag maar in Oirschot spreken we liever over het: Erfgoedweekend en qua thema richten we ons met name op: Levend erfgoed. De heemkundekring 'De Heerlijkheid Oirschot' doet natuurlijk mee aan deze mooie dagen, door het Erfgoedcentrum 'De Ravenpoort' open te stellen voor publiek. In overleg met Stichting Comité Open Monumentendag Oirschot beraden we ons nog op de precieze invulling.

Namens het bestuur

Zomerse Vakantiegroet

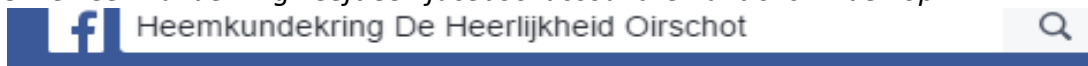

Een zomerse vakantiegroep van de jaarlijkse schoonmaakploeg die er voor zorgde dat onze Heemkamer weer helemaal spic en span is. Waarvoor hartelijk dank!

Uitgaven en mededelingen

- 1) Onze heemkundekring heeft een facebookaccount. U kunt ons vinden op:

- 2) Nieuws over de heemkundekring kunt u vinden op de website via deze link:

www.deheerlijkheidoirschot.nl

- 3) Sinds kort staat er een index bij de Staten van Oorlog op de website van het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC). Een belangrijke bron voor het terugvinden van militairen die in het leger van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden hebben gediend. (1595-1795) [Hier ga je direct naar de zoekingang Staatse militairen en kun je zoeken in de Staten van Oorlog](#)

- 4) De 101e editie van De Koerier, het kwartaalblad van Brabants Heem is uit met o.a. een terugblik op de Brabants Heemdagen waarvan de laatste vorig jaar in Oirschot plaats vond.

Om dit blad te lezen, klik op: [De Koerier 101](#)

Brabantse Heemdagen 2023 Oirschot

5) De Brabant-Collectie kocht in december 2022 het embleemboek *Den wech des eeuwich levens* van P. Antonius Sucquet, gedrukt in Antwerpen door Hendrik Aertssens in 1623. Niet alleen de inhoud, maar ook de boekband is bijzonder.

[Lees meer](#) →

Erfgoedcentrum De Ravenpoort

In de maanden juli en augustus is de heemkamer gesloten. Vanaf 2 september a.s. zijn we weer geopend van 18.30 – 21.00 uur

Er blijft behoefte aan gastheren en gastvrouwen, die de bezoekers willen ontvangen. Heeft u interesse in dit leuke werk, neem dan contact op met Marina Pasmans marinapasmans@hotmail.com (of telefonisch: 06-2072104).

We verzoeken u vriendelijk om wijzigingen in huisadres, telefoonnummer of emailadres zo spoedig mogelijk per mail door te geven aan het secretariaat: secretariaat@deheerlijkheidoirschot.nl

Activiteitenkalender 2^e halfjaar 2024

(Let op: Tussentijdse wijzigingen zijn mogelijk!)

Za 14 en Zo 15 september	Erfgoedweekend Oirschot (Open monumentendag) Openstelling Heemkamer
Zaterdag 12 oktober	Grote Excursie naar Diest en Hasselt
Dinsdag 17 oktober	Lezing De Toponymie van Oirschot
Donderdag 21 november	Lezing Brabantse klokken wereldwijd beke
Dinsdag 17 december	Lezing Schelmen en Hontsvotten Werck